

Minnesanteckningar från möte mellan Golden Reterieverklubben (GRK) och SKK/Avdelningen för avel och hälsa 2011-12-21

Närvarande: Owe Rindstrand (GRK), Annika Andersson (GRK), Ulla-Britt Karlmann (SKK), Sofia Malm (SKK), Helena Skarp (SKK). Under punkten RAS deltog även Karin Drotz (SKK)

Mötet började efter lunch med att alla närvarande hälsades välkomna.

GR-PRA1

Helena gav en redogörelse för bakgrunden: Resultat från DNA-test för GR_PRA1 började registreras officiellt hos SKK under hösten 2011. Ett större antal hundar var då redan testade och resultaten hade i de flesta fall skickats till GRK som löpande publicerat dem på klubbens webbsida. För att underlätta registrering av dessa tidiga resultat godkänner SKK resultat från tester som gjorts före september 2011 även i de fall där SKKs allmänna remiss inte använts. Förutsättningen är att man har använt SLUs remiss och att hundägaren undertecknat ett godkännande för registrering och publicering av uppgifterna. I samband med att DNA-testet började registreras av SKK publicerade GRK en information på klubbens webbsida där man uppmanar ägare till hundar som testats före september 2011 att skicka resultaten även till SKK för central registrering.

Hittills har 833 resultat för GR_PRA1 registrerats av SKK. Det är oklart hur många av de resultat som finns publicerade på GRKs webbsida som saknas i SKKs databas. Mötet kom fram till att den enklaste lösningen för att så många resultat som möjligt ska registreras i SKKs databas är att alla resultat som finns på GRKs webbsida även överförs till SKK för central registrering. GRK kommer att informera hundägarna om detta via klubbens webbsida. Sedan överförs en fil med alla resultat till SKK som registrerar resultaten. Endast resultat från tiden innan SKKs centrala registrering av GR_PRA1 startade omfattas av ovanstående¹).

Vidare diskuterade mötet varför inga resultat från affekterade hundar finns registrerade. Orsaken tycks vara att dessa hundar testats under utvecklingsfasen av testet. Sofia fick i uppdrag att kontakta SLU med önskemål om att även resultat för de hundar som bidrog till utveckling och validering av testet ska få sina resultat officiellt registrerade efter godkännande från ägarna av de aktuella hundarna.

HD

GRK uttrycker på sin webbsida att det finns ett misstroende för HD-avläsningen bland rasens uppfödare. Owe och Annika beskrev bakgrunden till det som skrivits på klubbens webbsida. Uppfödarna upplever att skillnaden mellan olika avläsare är stor. De är också besvikna på att de upplever att de ofta uppmanas att röntga om hundar som fått C med kommentaren slapp led.

- 1) Efter mötet har GRK skickat en resultatfil till SKK. SKK har registrerat resultaten i filen med några undantag. Resultat för utländska hundar som inte har avkommit i Sverige har inte registrerats i linje med ordinarie hantering. Inte heller resultat som kommer från andra laboratorier än Husdjursgenetiska laboratoriet/SLU har registrerats.

Klubben upplever att andelen dysplastiska hundar inte minskar i den omfattning som man förväntar sig. Sammanfattningsvis anser klubben att förtroendet för avläsningen har sjunkit i Golden Retrieverkretsar och önskar att mötet kan leda till att detta förändras.

Helena redogjorde kort för avläsarnas kompetens och för vad man kan förvänta sig av HD screening. De avläsare som arbetar för SKK har förutom en veterinärexamen en mycket lång och gedigen utbildning i röntgendiagnostik. De är med andra ord experter på avläsning av röntgenbilder. SKK bedriver ett fortlöpande kvalitetssäkringsarbete inom den svenska röntgengruppen men även inom norden sker årligen kvalitetssäkring för att säkerställa att avläsarna har en samsyn kring avläsningen. Grundläggande i frågan om HD-avläsning är att det rör sig om ett screeningprogram för HD. Vi vet att HD påverkas av så väl arv som miljö. Resultatet från en avläsning beror alltså endast delvis på hundens genetiska predisposition för HD. Faktorer som exempelvis hur hunden motionerats och utfodrats liksom kvalitén på bilden som skickas för avläsning påverkar vilket resultatet blir. Trots att metoden långt ifrån ger en heltäckande bild av individens genetiska risk för att utveckla HD kan vi se en tydlig koppling mellan selektion på hundar som har låg grad av HD och en minskande grad av HD i populationen. Detta, tillsammans med genetiska analyser som visar på en relativt hög arvbarhet för HD runt 40 %, innebär att det bevisligen är värdefullt att använda den befintliga metoden för att bevaka, och om så önskas, minska förekomsten av HD i populationen. Med detta sagt är det dock viktigt att minnas att ett HD-resultat för en enskild hund inte kan betraktas som något säkert värde på hundens nedärvningsförmåga ur HD synpunkt, inte heller kan det ge någon säkert svar på individens risk att utveckla kliniska besvär av HD. Detta är alltså heller inte huvudsyftet med screeningprogrammet som är utformat för att fungera på populationsnivå.

Sofia redogjorde för hur förändringen i avläsningsmetod (övergången till FCI systemet) som genomfördes år 2000 kan ha påverkat statistiken så att frekvensen fria hundar under en övergångsperiod blev lägre som en direkt effekt av denna förändring. Denna försämring i HD-frekvensen som kan ses kring år 2000 var med andra ord inte en effekt av att hundarna genetiskt blev sämre. Sofia visade också att den genetiska trenden visar ett bättre utfall än vad man kan utläsa genom att titta på förändringen i frekvensen HD-fria. Rasen är alltså genetiskt "bättre" ur HD-synpunkt nu än den var för ett antal år sedan. Sofia förklarade också hur förbättringstakten avstannar när man nått långt mot ett avelsmål. Detta eftersom intensiteten i selektionen avtar när en allt större andel av populationen är likvärdiga, d.v.s. HD-fria. När man nått så långt som man faktiskt gjort inom Golden Retriever med att minska förekomsten av dysplastiska individer så kommer man till en situation där man för att göra ytterligare framsteg och flytta normalfördelningskurvan mot en ännu lägre andel dysplaster måste börja selektera bland de HD-fria hundar som är genetiskt bättre än andra HD-fria hundar. För att kunna göra detta krävs en selektion som i högre utsträckning tar hänsyn även till släktingars HD-resultat, något som kan systematiseras genom skattning av avelsvärden (så kallat HD-index).

För att underlätta avelsurvalet för HD och minimera påverkan av de miljöfaktorer man har kännedom om kommer index för HD att beräknas för rasen från och med 2012. I indexmodellen kompenseras påverkan av miljöfaktorer som exempelvis ålder vid röntgen, kön, sederingspreparat mm. Man tar även hänsyn till släktingarnas resultat.

Indexvärdet ger på detta sätt bättre information om vad hunden förväntas nedärva ur HD-avseende än om man enbart tittar på hundens eget HD-resultat.

Med de möjligheter till ytterligare selektion som införandet av HD-index medför följer också en risk att för stor vikt läggs vid selektion för minskad förekomst av HD. Att möjligheten till ytterligare selektion finns betyder inte per definition att den måste utnyttjas. Behovet av ytterligare framsteg på HD-området bör vägas mot eventuella behov av förbättringar av andra aspekter på rasen.

Mötet diskuterade om effekten av avläsare är meningsfullt att ta med i modellen för HD-index. Sofia förklarade att man analyserat detta när modellen utformades. När man räknade på effekterna av avläsare i index för Golden Retriever visade sig avläsare dock inte ge någon signifikant påverkan på index. Därmed beslutade man att inte ta med avläsare i den modell som ligger till grund för index i första versionen. Arbetet med HD-index kommer dock att utvärderas och utvecklas längre fram. Om GRK anser att det är viktigt för förtroendet för HD-röntgen och för indexvärdena kan avläsare därför komma att läggas in i modellen i samband med framtida utveckling av index.

GRK undrade om det kan vara genomförbart att under en period låta två avläsare läsa av bilderna för Golden Retriever. Detta skulle bli ytterst kostsamt men Helena lovade att återkomma med en offert för kostnaden om GRK är intresserade av att finansiera en sådan period.

Klubben undrade också om det kan vara möjligt att avläsande veterinär konsulterar en kollega vid tveksamma fall. Mötet informerades om att detta redan är rutin sedan länge.

Ytterligare en fråga från klubben rörde möjligheten att alltid ta för vana att låta en annan avläsare än den som läst första gången läsa av vid omröntgen. Detta anser inte SKK vara varken meningsfullt eller praktiskt genomförbart utan ökade kostnader. GRK undrade också över om de kurser för röntgenpersonal som utlovats vid tidigare möten genomförts. Kurserna har genomförts och ett mycket stort antal klinikpersonal har deltagit. I år hålls inga kurser men verksamheten kommer att återupptas om något år då ny röntgenpersonal ständigt tillkommer på klinikerna.

Orsaken till att många uppfödare upplever att de behöver röntga om sina hundar efter ett halvår diskuterades. En orsak kan vara att många väljer att röntga första gången vid relativt ung ålder. Vid omröntgen har hunden fått möjlighet att växa till sig ytterligare. Är hunden mer musklad kan även en eventuell ledslapphet delvis döljas. Detta kan förbättra resultatet vid omröntgen. Upplever man att man inom rasen ofta uppmanas till omröntgen av denna orsak kan en senareläggning av första röntgen minska behovet av omröntgen. Då HD inte är något som av naturen förekommer i olika grader utan i en fallande skala kommer det självfallet alltid att finnas individer som fenotypiskt ligger precis på gränsen mellan två HD-grader. För sådana hundar kan förstås två bilder där hunden ligger lite olika göra att hunden väger över åt det ena eller andra hållet vilket resulterar i olika bedömning vid olika röntgentillfällen. Hundens faktiska genetiska anlag för HD påverkas självfallet inte av en omröntgen. Det kan alltså vara relevant att som uppfödare beakta den information man fått vid ett första röntgentillfälle när man gör en bedömning av hundens värde som avelshund även om HD-graden på pappret förändrats.

Ledslapphet diskuterades. Klubben upplever att många hundar av rasen som bedömts ha HD-grad C får kommentaren slapp led och ifrågasätter om detta är en relevant orsak till att höften inte klassas som felfri. Sofia redogjorde för FCIs regelverk för avläsning som anger att ledslapphet ska ingå i bedömningen samt informerade om att den forskning som finns på området tyder på att ledslapphet är relevant för kliniska besvär kopplade till HD. Det kan alltså antas vara av intresse att undvika att använda individer som bedömts ha slappa leder i avelsarbetet om målsättningen är att minska andelen HD-belastade individer i rasen.

SKK och GRK är eniga om att det är viktigt att komma vidare i HD-frågan. Mötet beslutade därför, utöver det som redogjorts för ovan, att uppdra åt avläsande veterinär Kerstin Hanson att sammanställa en information om avläsning av golden retrieverhöfter som GRK kan publicera på sin webbsida och eventuellt även i andra relevanta forum. Klubben uppmanades också att uppdatera informationen om HD-röntgen på sin webbsida och att redan nu länka till den artikel om HD som publicerats i Hundsport Special och som finns att läsa på SKK webbsida. SKK konstaterar att de avläsare som är kontrakterade är mycket kompetenta. Det befintliga kvalitétssäkerhetsarbetet som fungerat utmärkt genom åren kommer att fortskrida. Utöver detta kommer SKK särskilt övervaka att inga signifikanta skillnader (som inte kan förklaras av känd påverkan av administrativ art) mellan avläsarna uppkommer.

ED

GRK har sett en ökad förekomst av ED inom rasen och undrar om det är dags att införa ett hälsoprogram för ED. Frågan diskuterades ur olika aspekter. I och med att index för ED införs vid årsskiftet föreslås att man avvaktar effekterna av detta. ED-index är ett skarpare verktyg än enbart selektion baserat på hundens röntgenresultat om man vill selektera för bättre ledhälsa och förhoppningen är att uppfödarna väljer att använda detta verktyg på ett klokt sätt utan att ytterligare restriktioner införs i registreringsbestämmelserna. SKKs rekommendation i de raser för vilka index införs är att genomsnittet av föräldradjurens ED-index vid parningstillfället (preliminärt index för kullen) ska vara större än 100, vilket innebär att avkommorna förväntas få ett index för ED som är bättre än genomsnittet i rasen. Om denna rekommendation följs kommer den genetiska nivån avseende ED i rasen successivt att förbättras över tid.

RAS

Förslag till nytt RAS för Golden Retriever har skickats till SKK och en representant från SKK/AK har granskat dokumentet och kommit med en skriftlig kommentar. GRK upplever att det varit ett långdraget arbete med RAS och många missförstånd längst vägen och vill understryka att man från styrelsens håll är nöjd med dokumentet.

Mötet gick igenom de förslag till förbättringar som förekommer i utlåtandet skrivelsen från SKK/AKs granskare. GRK upplever inte att det i praktiken finns några problem med den befintliga arbetsgången inom klubben som innebär att endast fullmäktige kan ändra i de uppfödarens reglerna och reglerna för valphänvisning. Karin framförde att det ur föreningsteknisk synvinkel är olämpligt att styrelsen är förhindrad att besluta om nödvändiga ändringar i dokumenten. Riskerna finns att det kan uppstå en diskrepans mellan innehållet i RAS och dokumentets bilagor. Det är också olyckligt om RAS redan vid fastställandet innehåller gammal och eventuellt felaktig information på grund av att

bilagorna inte kunnat uppdateras. GRK uppmanas att ta kontakt med SKK/AKs granskare och diskutera om det går att flytta befintlig information inom dokumentet så att granskarens önskemål uppfylls. Klubben uppmanas också att informera sina medlemmar om SKKs syn på beslutsgången. Vidare förväntas klubben ta upp uppdatering av bilagorna på nästa fullmäktige så att index, BPH med flera nya företeelser kommer med och att införa dessa ändringar i RAS efter fullmäktige.

Avslutningsvis tackades deltagarna för ett givande möte.

/Helena Skarp 2012-01-16